

vilde kunne ordne Spørgsmaalet ved at fastsætte Maksimalpris, og den 11. Juni blev der udstedt en Bekendtgørelse, hvorefter Maksimalpriser bebudedes, men samtidig blev der af Hensyn til Tørvetransporten og af Hensyn til, at nu maatte Nævnet søge at faa Brunkulsproduktionen ind i ordnede Forhold, udstedt Forbud mod Transporten. Reelt betød det ikke noget, fordi Transporten faktisk var standset. Formelt gjorde Brændselsnævnet det for i det hele taget at faa Lejlighed til en Gang for alle at træffe en Ordning med Brunkulsproducenterne og i det hele taget faa Sagen ordnet saaledes, som man ansaa sig forpligtet til efter det Standpunkt, som Industriraadet havde taget. Det ærede Medlem fra Give (N. C. Jensen) og vistnok ogsaa det ærede Medlem fra Herning (Westergaard) omtalte, at der havde været Tale om et privat Forsøg paa at køre med private Tog paa Statsbanestrækningen fra Fæsteholt til Vejle, og det er rigtigt. Men det er derimod ikke rigtigt, at den paagældende Kørsel ikke kom i Stand. Den paagældende Entreprenør fik nemlig Lov til at køre i 14 Dage, og de Kul, der var, blev ogsaa transporteret i disse 14 Dage. Da jeg senere havde Lejlighed til at tale med Manden, da han igen vilde have Lov til at køre, spurgte jeg ham, om der var noget at køre med. Han sagde da: Nej, det var der ikke, men man kunde nok skaffe noget. Jeg tror nu, at der for det første kan tvistes om, hvorvidt det i det hele taget var tilladeligt, at etablere privat Kørsel paa Statsbanerne, men dernæst forekommer det mig, at Entreprisen var sket under saadanne Omstændigheder, at Brændselsnævnet var i sin fulde Ret til at stille sig kritisk overfor Sagen. Det, den paagældende Entreprenør vilde have Lov til, var at slutte en Overenskomst med Statsbanerne, hvorefter disse skulde have den normerede Takst for de Varer, der blev ført frem, samtidig med, at han skulde køre med sit eget Materiel, sine egne Vogne og Lokomotiver og skulde køre mellem de ordinære Tog. Men medens Fragten, saa vidt jeg erindrer, paa den paagældende Strækning for 1 Ton Kul ellers vilde beløbe sig til mindre end 2 Kr., vilde den Fragt, han skulde have af de stakkels Mennesker, der skulde købe Brunkullene, beløbe sig til 8 Kr. Det forekommer mig, at Rigsdagen

egentlig ikke kan indvende noget imod, at Brændselsnævnet modsætter sig, at Fragttaksterne bliver sat op paa denne Maade, som Tilfældet her vilde være blevet. Under alle Omstændigheder fik Manden imidlertid Tilladelse til at køre en 14 Dage, da Kontrakten nu en Gang var sluttet. Det havde ingen Betydning for Brunkulsproduktionen her i Landet, thi de ringe Mængder, der kunde transporteres af ham, vilde ikke gøre hverken fra eller til i det samlede Forbrug af Brændsel. Men paa det Tidspunkt havde Brændselsnævnet besluttet sig til at ordne Brunkulsspørgsmaalet, saaledes som der forelaa Opfordring til det om at gøre det gennem Industriraadet.

Nu siger det ærede Medlem fra Give (N. C. Jensen) i de kraftigste Vendinger, at Brændselsnævnet ikke har opnaaet andet end at kvæle det private Initiativ, det har lagt sin klamme Haand paa den private Foretagsomhed o. s. v. Det er ganske urigtigt. Tværtimod var de private gaaet i Staa i deres Virksomhed, fordi Forholdene var saaledes, at de ikke kunde faa deres Varer frem hverken til Station eller fra Station. Og det er heller ikke saaledes, at det private Initiativ ikke fremdeles kan virke; men jeg antager, at det ærede Medlem ikke ved Besked om Forholdene, ellers vilde han ikke have kunnet udtale sig, som han gjorde. Brændselsnævnet har eksproprieret et Areal ved Troldhede, som allerede nævnt, og et Areal ved Fæsteholt. Paa Arealet ved Fæsteholt er Staten gaaet i Gang med at grave Brunkul op direkte, idet den anvender sine egne Arbejdere, og der arbejder ved denne Brunkulopgravning i Øjeblikket ca. 100 Mand. Nede ved Troldhede har man anvendt en anden Fremgangsmaade, idet man der har sluttet Overenskomst med et privat Firma om at grave Brunkul op, nemlig Firmaet Fibiger og Villefrance, der vistnok igen er i Forbindelse med Firmaet Hoffmann og Sønner. De skal have Betaling for hver Ton Brunkul, de graver op og lægger paa en bestemt Plads. Og netop Firmaet Fibiger og Villefrance, der har sluttet denne Overenskomst med Staten, har før været beskæftiget med Forsøg paa at grave Brunkul op for egen Regning ved Fæsteholt. Der kom ikke noget ud af dette Forsøg; om der kan komme det senere,